

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ЖАЛД СУЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил

16 июнь

Сотувда эркин нархда
№ 120 (1901)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА УЧРАШУВ

Япониянинг мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган хорижий иқтисодий ҳамкорлик жамғармаси (ОИСФ) Томио Учидо раҳбарлигидаги делегация аъзолари Вазирлар Маҳкамасига ташриф буюрди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири У. Султонов республикамизнинг Япония билан иқтисодий ҳамкорлиги тобора мустақамлашиб бораётганини таъкидлади. Бундан сўнгги йилларда кунчиқар давлат ишбилармон доираларининг юртимизга қизиқиши сезиларли даражада кучайиб, уларнинг ўлкамиздаги йirik лойиҳалардаги иштироки кенгаётганидан ҳам билса бўлади.

Чунинчи, Япониянинг маъмур жамғармаси шу қанча ўз сармояси билан Самарқанд, Бухоро ва Ўргач шаҳарларидаги аэропортларни таъмирлаш, телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш лойиҳаларини амалга оширишда иштирок этиб келатган эди. Эндilikда ОИСФ томонидан "Қизил Тўқмачи" станция-

си 2-вагон депоси негизда вагон таъмирлаш заводи қурилишининг лойиҳаси маъқулланди. Ўзaro ҳамкорлик бу билан чегараланмайди. Вазирлар Маҳкамасида бўлган мулоқот чоғида томонлар илгари эришилган келишувлар асосидаги лойиҳаларнинг амалга ошириш жараёни билан танишиб, янгиларини ҳаётга татиқ этиш имкониятларини ўрганибгина қолмай, ҳамкорликнинг истиқболдаги йўналишлари ҳуусида ҳам кенг фикр алмашди.

Муокарааларда Бош вазир ўринбосари Л. Ахметов, ташкилот иқтисодий алоқалар вазир Э. Ганиев иштирок этди. Учрашувда Япониянинг мамлакатимиздаги Фавкулд-ла ва Мухтор элчиси К. Обата ҳозир бўлди.

(ЎЗА)

ЎЗА ГУЛЛАДИ!

репортаж

Шаҳрихонда ўза қийғос гуллади. Дехқоннинг сермашақат меҳнати ўзининг дастлабки натижасини кўрсатди. Неки табиат қийинчиликлари, селу дўларга дош берган ўза далалар файзига файз, шўқуҳига шўқуҳ қўшиб, буғун гуллади.

Шаҳрихонлиқлар бу йил 8293 гектар майдонга пёнка остига чигит қадаган эдилар. Мақсад — 32 центнерлик маррани зайт этиб, 45 центнерлик довонга етиши.

Суратқилиш мухбиримиз Тохиржон Ҳамроқулов оғлан ушбу суратларда туманининг Академик Саримсоқов номи жамоа ҳужалигининг Иброҳимжон Мадаминов бош бўлган

бригадаси далаларида меҳнат қилаётган дехқонлар зайти акс эттирилади.

(Юқорида) ўза қийғос гуллади; Шаҳрихон далалари; бригадасарқори Иброҳимжон Мадаминов ва суғчи Собиржон Маҳмамов.

ВИЛОЯТЛАРДА

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ВА ОДИЛ СУДЛОВ

Самарқандда "Одил судловни амалга ошириш ва инсон ҳуқуқлари" мавзунда халқаро семинар бўлиб ўтди.

Тадбирда виллоятдаги ҳуқуқ тартибот идоралари раҳбарлари, шаҳар ва туманлар прокурорлари, судьялар, адвокатлар, адлия ходимлари, шунингдек, БМТнинг халқаро экспертлари, инсон ҳуқуқлари бўйича вакиллари қатнашди.

Анжуманин инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ директори А. Саидов бошқарди. Халқаро эксперт Яхё Ал-Жамол, араб мамлакатлари ҳуқуқшунослари уюшмаси Бош котиби Фаруҳ Абу Исса, Ўзбекистон судьялар уюшмаси Президенти А. Тухтаев, адвокатлар уюшмаси Президенти

Ф. Ашуров ва бошқалар ўз маърузаларида Ўзбекистонда амалга оширилаётган демократик ўзгаришлар, демократик-ҳуқуқий давлат қурилиши йўлида қонуний асосларнинг қарор топиши, давлат ҳокимияти идоралари ҳужжатларини назорат қилиш, одил судлов тизимини рўйбга чиқариш ва инсон ҳуқуқларини таъминлашда халқаро меъёлардан самарали фойдаланишга оид долзарб мавзулар ҳақида фикр юритдилар.

Х. ШУКУРОВ,
ЎЗА мухбири.

ДОН МУАММОЛАРИ ҲАЛ ЭТИЛМОҚДА

Ўзбекистон Республикасининг галла мустақиллиги йўлида олиб борган сай-ҳаракатлари ва бу борадаги муаммоларининг дехқонларимиз томонидан тўғри ҳал этилиши жаҳон жамоатчилигига катта қизиқиш уйғотди. Шу боис, Галларода бошланган галла ўрми-йўғини арафасида Дон илимий-тадқиқот институтига кузги бугдой селекцияси ва уруғшунослиги бўйича халқаро семинар бўлиб ўтди. Ушбу семинар мамлакатимизда фаолият кўрсатиб турган ИКАРДА ва СИММИГ халқаро тадқиқот марказлари ҳамда Ўзбекистон кишлоқ ҳўжалиги илмий-тадқиқот маркази томонидан ташкил этилди.

Семинарда бугдой етиштириш ҳақида бугдой ва мақкажўҳори маъсуддорлигини ошириш бўйича халқаро дастур раҳбарлари, Жаҳон банки вакиллари, Туркия, Эрон, Грузия, Озарбайжон, Тожикистон, Қирғизистон, Туркменистондан ташриф буюрган мутахассислар, оғир табиий-иқлимий шароитларда галла ва бошқа экинлар етиштиришда катта тажрибага эга бўлган ўзбекистонлик галлакорлар иштирок этди. Семинар иштирокчилари ўз маърузаларида кузги бугдой етиштириш билан боғлиқ селекция тадқиқотлари натижалари ҳақида сўзлашдилар.

Семинар иштирокчилари бир қанча тажриба майдонларини кўриқдан ўтказдилар.

(ЎЗА)

БАЛЛИ, НАРПАЙЛИКЛАР

Нарпай туманидаги «Бўстон» жамоа ҳўжалиги галлакорлари мўжадада-гидан 50 тонна кўп дон йиғиштириб, режани ортиги билан урдадилар. Механизаторлар Темир Омонов ва Қасрамон Ўйдошевнинг ҳар бири ўз бункеридан 150 тоннадан ортиқ сифатли бугдой тўқдилар.

Ҳўжалик далааларида ўрми-йўғин қизғин давом этмоқда. Уста галлакорлар мавсум суръатини туширмастан, яна 100 тонна бугдой йиғиштириб олиб, ҳўсидоралини 50 центнерга етказиш учун ғайрат билан ишлашмоқда.

Р. БОБОМУРОВОД:

БИРИНЧИ ҚАЛДИРҒОЧЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонида бундан ташқил этилган иқтисодий ёшларнинг чет элда таълим олишлари қўллаб-қувватлаш "Ушбу" жамғармаси ўтказган илк таълимга қилиб деб топилган 157 нафар йиғит-қиз АҚШ, Буюк Британия, Германия, Франция ва Япония сингари ривожланган давлатлардан юзфузи олий ўқу қуртларига таълим олиш учун жўнаб кетган эди.

М. АМИН
оғлан суратлар.

БИЗНИНГ ШАРҲ

ИНСОН МАНФААТИ — ОЛИЙ МАҚСАД

Ҳуқуқимиз аҳоли кенг қатламларини ижтимоий муҳофазалаш масаласига катта эътибор бериб келмоқда.

Ўзбекистон Президентининг «Йш ҳақи, пенсия ва стипендиялар миқдорини ошириш тўғрисидаги» Фармони (1998 йил, 9 июнь) фикримизга ёрқин мисолдир. Мамлакатимиз жамоатчилиги муҳим аҳамиятга молик ушбу ҳўжжати эўр мамуният билан қутлиб олди. Фармондан кўзланган асосий мақсад нима? Унинг амалиётга жорий этилиши пировард натижада аҳоли моддий таъминоти учун қандай имкониятлар очолади?

Мухбиримиз республика ижтимоий таъминот вазир Баҳодир УМРЗОҚОВ билан ана шу ҳўсуда сўхбатлашди.

— Хабарингиз бор, 1998 йил мамлакатимизда Ойла йили, деб эълон қилинган. Бу ҳар бир фуқаро зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Негаки, оила — жамият таъини, миллий тарбия бешиги, тотувлик қўрғонидир. Инсон матнавияти даставвал ана шу мўъжаз ватан муҳитида шаклланади. Бозорнинг темир қонунлари ҳаёт ҳақидаги таъсирларимизга «тузатишлар» киритилади. Бундай вазиятда аҳолини ижтимоий муҳофазалаш масаласи биринчи ўринга чиқиб турган гап. Мухтарам Президентимиз томонидан қабул қилинган Фармоннинг тўб моҳиятида, энг аввало, оила ва унинг аёл манфаатлари ётади, десам асло хато қилмайман. Зеро, оила фаровонлиги мамлакат фаровонлиги демакдир.

— Баҳодир Ҳамидович, юқоридagi фикрларингизга таяниб, 1998 йил 1 июлдан қўча қиратган янги Фармон жамиятимиздаги барча табақаларнинг манфаатларига ҳизмат қилади, деб ҳўдуса чиқарсак бўлар экан-да?

— Ҳудди шундай. Одатда, давлат миқёсида қабул қилинадиган ҳар қандай ҳўжжат давр, шароит тақозосидир.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда нарх-наво эркинлаштирилган. Бозор конъюктурасини талаб ва тақлиф белгилайди. Фармонда кўзда тутилган бош мақсад ўтиш даврида ижтимоий муҳофаза тизимини такомиллаштириш, аҳолини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашдир. Аслида, бу республикамизда амалга оширилаётган ислохотларнинг тўб негизи ҳисобланади. Ҳар бир инсон ўзинча бир олам. Айниқса, кекса отақон ва онақонлар бизнинг ёрдамимизга, меҳр-муруватимизга муҳтоқ. Уларга эътибор ва сезилрлик билан муносабатда бўлиш инсоний бурчимиздир. Эсингизда бўлса, йўлбошимиз томонидан ишлаб чиқилган машҳур беш таъминотнинг бири ўтиш даврида қўчли ижтимоий сиебат юритишга йўналтирилган бўлиб, амалда бу аҳолининг кам таъминланган, давлат ҳимоясига муҳтоқ табақалари ҳақида юксак гамхўрликни акс эттиради.

Эътибор беринг: Ўзбекистонда 23 млн. киши истикомат қилади. Шунинг 2 млн. 840 минг нафари пенсионерлар, ногирон ҳамада бошқа тоифадаги нафақақўрлар. Уларга асосан вазирлигимиз тизими ходимлари ҳизмат кўрсатишад.

Ҳозирги пайтда барча турдаги пенсия ва нафақалар тўлови учун ойига 5 млрд. 100 млн. сўм маблағ сарфланмоқда.

— Янги Фармонга мувофиқ, энди кўпроқ сармоя талаб қилина керак? Бу борадаги сарф-харажатлар қайси ҳисобдан молиялаштирилиши ҳўсусида ҳам тўхталиб ўтсангиз...

— Дарҳақиқат, пенсия ва нафақаларни оширилган миқдорларга тўлаш учун ойига 2 млрд. 700 млн. сўм қўшимча маблағ талаб қилинади. Бу масала ижобий ҳал этилган. Илгари биз асосан давлат ажратмаларини тақсимлаш, пенсия ва нафақа пулларини жойларга етказиш билан қийоаланардик. Эндilikда ана шу сармояларни йиғиш, жамлаш, улардан аниқ мақсадли фойдаланишни назорат қилиш ўз зиммасида. Гап шундаки, Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 27 декабрдаги қарорига мувофиқ, вазирлигимиз ҳўзурида «Пенсия» жамғармаси ташкил этилган. Бундан кўзланган мақсад ижтимоий муҳофаза тизимининг моддий базасини мустақамлаш, пул тушумларини ягона қўл остида марказлаштиришдир.

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АҲБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1998 йил 16 июндан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарининг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*/

1 Австралия доллари	52,40	100 Италия лираси	5,03	1 Финляндия маркаси	16,29
1 Австрия шиллинги	7,04	1 Канада доллари	60,96	1 Франция франки	14,77
1 Англия фунт стерлинги	146,05	1 Ҳонг конг доллари	10,81	1 Швейцария франки	11,17
1 Бельгия франки	24,00	1 Қўлаёт дистри	295,77	1 Швейцария франки	59,68
1 Голландия гульдени	43,92	100 Ливан фунти	5,92	1 ЭКЮ	97,73
1 Греция драхмиси	2,91	1 Малайзия рингити	22,16	10 Жапоний Корея юени	0,64
1 Дания кронаси	13,00	1 Германия маркаси	49,51	10 Япония иенаси	6,16
1 БАА дирхами	24,37	1 Норвегия кронаси	11,68	1 Россия рубли	14,50
1 АҚШ доллари	89,50	1 Польша злотисини	25,57	1 Украина гривнаси	43,49
1 Миср фунти	26,30	10 Португалия эскудоси	4,85	1000 Беларусь рубан	2,46
1 Ирландия фунти	124,76	1 Сингапур доллари	51,16	1 Латвия лати	149,17
1 Испания кронаси	1,25	1 СДР	118,40	1 Латвия лати	22,38
10 Испания песети	5,83	1000 Туркия лираси	0,34	1 Молдова лейи	18,90
				1 Қирғизистон сомни	4,70

*/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки маъмур валюталарини ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини алмаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ҚАРОРИ

«ҲўЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ШАРТНОМА-ҲУҚУҚИЙ БАЗАСИ Тўғрисида»ги ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИ ЛОЙИҲАСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартнома-ҳуқуқий базасини мустақамлаш тўғрисидаги» Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси биринчи қўшида маъқуллансин.
2. «Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартнома-ҳуқуқий базаси тўғрисидаги» Қонун лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарида эълон қилинсин.
3. Олий Мажлисининг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси Иқтисодий ислохотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш ҳамда Санаят, энергетика, транспорт, алоқа ва аҳолига хизматлар кўрсатиш қўмиталари билан ҳамкорликда тушган тақлифларни умумлаштириш ва «Ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартнома-ҳуқуқий базасини мустақамлаш тўғрисидаги» Қонунининг маромига етказилган лойиҳасини Олий Мажлис муҳокамасига киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шохри,
1998 йил 1 май.

(Ушбу Қонун лойиҳаси газетанинг 2-саҳифасида берилмоқда).

ЭКОЛОГИЯ

МУСАФФО ТАБИАТ УЧУН

Она табиатини асраб-авайлаб, уни янада бойитиш ҳақида билдирилатган фикрлар бузун янгилик эмас, — деб ёзади сирдарёлик жамоатчи мухбиримиз А. Яхшилик. — Бу борада ҳар бир жойнинг ўзига хос ҳўсусиятлари, муаммолари борлиги ҳам сир эмас. Айтайлик, асосан қўча бағрида жойлашган Сирдарё виллоятда ушбу мақсадга йўл дастлаб тўроқ таркибидаси шўрни аритишдан бошланса, не ажасб.

Яқинда виллоят агроопат тизими бошқармасида бўлиб ўтган икки кунлик семинар ҳақида Сирдарё туманидаги учрашувларда ҳам айнан ушбу ўқудда юзага келган экологик аҳволининг салбий оқибатларини тезроқ бартараф этиш масалалари муҳокама қилинди.

— Тўроқни соғломлаштириш ва экологик тоза ҳўсис олишга фақат мажислару даяра сўхбатлари ўтказиш билан эришиб бўлмаслиги аён, — дейди «Экосан» жамғармаси Сирдарё виллоят бўлими бошлиғи Ҳавас Зуфаров. — Барча манфаатдор кўчлар ягона мақсад йўлида бирилашиб ҳаракат қилсагина самарага эришиш мумкин. Бу эса бизнинг асосий вазифамиздир.

ЯНГИЛИК

«ФАРММАРКЕТ» — СУПЕР ДОРИХОНА

«Супермаркет» деганда, пештахталари хилма-хил хорижий маҳсулотлар билан тўлиб-тошган, аниқнинг уруғини ҳам топиш мумкин бўлган шинам савдо маркази кўз ўнгимизда намоён бўлади. Ҳозир биз бундай нуқталарни, ҳатто энг чекара гушада урчотсак ҳам ажабланмаймиш. Аммо яқин орада пойтахтимизда очилажак дори-дармонлар билан савдо қилувчи супермаркет одамлар учун бутунлай янгилик бўлса керак. Республика соғлиқни сақлаш вазирлигининг биринчи ўринбосари Раҳмон Султонов журналистлар билан учрашув чоғида бу ҳақида маълум қилди. У кишининг айтишича, маъмур «Супер дориҳона»дан юртимизда тайёрланган дори-дармонлардан тортиб, жаҳондаги энг машҳур фирмаларда ишлаб чиқаришган ҳақий зарур тиббий воситаларни ҳам ҳеч қийналмасдан топасиз. Энг муҳими, уларнинг нархи ҳам бошқа дориҳоналардагига нисбатан арзон бўлади. Янги турдаги савдо маркази учун янги иморат қуришнинг ҳўжати йўқ. Босиш, пойтахтимиздаги ийрик дориҳоналардан бирининг биноси бу борадаги талабларга тўлиқ жавоб беради. Ҳўлис, ҳали бу режа бўлса-да, лекин ҳаёдий юртимизда «Фарммаркет»лар бири-кетини қўпай бошлайди.

АЖАБО!

КўЗГА ЧИҚҚАН СўҒАЛДАЙ...

Истиқлол шарофати билан юртимиз бозорларининг қиёфаси бутунлай ўзгариб. Ҳозир жаҳон аниқлари даражасида барпо этилаётган қўркам ва савобатли бозорлар нафақат Тошкентда, балки виллоятларда ҳам тобора қўпайиб борапти.

Бундан бир неча йил бурун Чироқчи туманида ҳам яхши ишлар билан замонавий турда «Жаҳон бозори» барпо этилиши қиришган эди. Тумандаги ўнаб йирик ташкилот ва муассасалар, ҳўжалиқлар салмоқли улашлари билан янги бозорнинг таъсирчилари буни режалаштиришди. Шу мақсадда «Катта ўзбек практик» автомобиль магистраль йўли ўтган, савдо-сотиқ учун жўда қўлай Еттичўла бекатидан каттагина майдон ажратилиб, қўриқли ишлари ҳам бошлаб юборилди. Қисқа муддатда бозорнинг дастлабки қисми фойдаланишга топишриди. Бир-икки марта бу ерда савдо ҳам ташкил қилинди. Аммо кўтмайганида янги бозор қийматлариди маъқул келмай қолди шекки, буткул назардан четда қолаб кетди. Ҳали пештахталарининг бўғи ҳам қўриб улағузмаган бозорини ҳанамали дарозасига отининг калласидек қўйф осилди. Аслича, тумандаги бозор қишлоқларда пайдо бўлган, оддий шарт-шароити ҳам эва бўлмаган қўлаб бозорларининг энгис одимларига ланг очиб қўйлади. Таъбир жоиз бўлса, «халол ривоят»да «Жаҳон бозорини сўйиб чиқарган «маҳаллий бозорлар» гулаб-шайнапти».

Мана, икки йилдирки, Еттичўладаси «Жаҳон бозори» катти йўл ёқасида кўзга чиққан сўғалдай ҳўнук қаққайиб турибди. Ҳатто, қаровсизлик оқибатида қийматлар унинг жимжиладор панжараларини ҳам кўнориб кета бошлайди...

БОЖХОНА БЕКАТИ

ҚИММАТГА ТУШГАН ШАКАР

«Шокир» ширкатлар уюшмаси даласидаси айланма йўлдан гўллаб келатган «КамАЗ — 5320» русумли юк машинаси 4-Сирдарё божхона маскани ходимлари диққатини тортди. Гулустон транспорт экспедиторлик қорхонасида ҳайдовчи бўлиб ишлайдиган Юсуф Аббосов бошқаратган 54-72 СМЛ давлат белгиси автоулов тўхталиб, текширув ўтказиди. Маълум бўлишича, Сирдарё шаҳри, Бешкана қўчаси, 2-уйда яшовчи Туркузбой Шодмонқулов ноқонуний равишда божхона назоратини четлаб, ҳўжжати 11900 килограмм, умумий нархи 856800 сўмлик шакарни Ўзбекистон Республикасидан Қазоқистонга олиб чиқиб кетган экан.

Туркузбой Шодмонқулов учун қийматга тушган шакар божхона ходимларининг ҳўнрағи тўғрисида тўхталиб қолгани ва давлатга топишриди, — деб хабар қилади республика Давлат Божхона қўмитаси инспектори Бахтиёр Ҳайдаров.

Телефонларимиз:
133-15-22, 133-52-55
133-07-48, 136-37-85

Соат миллиарини Гафур ШЕРМУҲАММАД қузатди.

I. Умумий қондалар

1-модда. Қонуннинг мақсади ва вазифалари

Ушбу Қонуннинг мақсади ҳужалик юритувчи субъектлар ўртасида ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш вақтида юзага келадиган муносабатларни тартибга солишдан иборат.

Ушбу Қонун ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажаришнинг ҳуқуқий асосларини, ҳужалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини, шунингдек шартнома интизомини мустаҳкамлашни таъминлашда давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг ва давлат бошқарув органларининг ваколатларини белгилайди.

2-модда. Ҳужалик шартномаларни тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажаришда юзага келадиган муносабатлар Ҳужалик шартномаларининг Фуқаролик кодекси, ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

3-модда. Ҳужалик шартномаси тушунчаси

Шартномага асосан тарафлардан бири шартлашган мuddатда товарни бериш, тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги ишларни бажариш ёки хизматлар кўрсатиш мажбуриятини оладиган, иккинчи тараф эса товарларни (ишларни, хизматларни) қабул қилиб олиш ва уларнинг ҳақини тўлаш мажбуриятини оладиган битим ҳужалик шартномаси деб эътироф этилади.

4-модда. Ҳужалик юритуш соҳасидаги шартнома муносабатларининг асосий принциплари

Ҳужалик юритуш соҳасидаги шартнома муносабатларининг асосий принциплари қуйидагилардан иборат: ҳужалик шартномалари тузишнинг эркинлиги;

тарафларнинг ўзаро манфаатдорлиги;

шартнома интизомига риоя этиш;

тарафларнинг ўзаро мулкий жавобгарлиги.

5-модда. Ҳужалик шартномаларининг субъектлари

Юридик шахслар, шунингдек юридик шахсни ташкил этмаган ҳолда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошираётган жисмоний шахслар ҳужалик шартномаларининг субъектлари (тарафлари) бўлади.

6-модда. Ҳужалик шартномаси тарафларнинг ҳуқуқлари

Ҳужалик шартномаси тарафлари белгиланган тартибда қуйидаги ҳуқуқларга эга:

ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш муносабати билан зарур бўладиган маълумотлар ва бошқа ҳужжатларни сўраш ва олиш;

ҳужалик шартномаларини тузиш билан боғлиқ масалалар юзасидан экспертларнинг ёзма хулосаларини сўраш ва олиш, мутахассислар билан маслаҳатлашиш;

давлат органлари ва бошқа органларга, мансабдор шахсларга иттимосномалар билан мурожаат этиш ҳамда шикоятлар бериш ва улардан асосли ёзма жавоблар олиш;

бошқа тарафнинг иқтисодий аҳоли, нуфузи ва ишчанлик жиҳатлари ҳусусидаги маълумотларни тўлаш;

ҳужалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг қонунида назарда тутилган воситалари ва усуллари қўллаш.

Ҳужалик шартномаларининг тарафлари қонун ҳужжатларида ва шартномада назарда тутилган ўзга ҳуқуқлар ҳам эга бўлишлари мумкин.

7-модда. Ҳужалик шартномаси тарафларнинг мажбуриятлари

Ҳужалик шартномаси тарафлари: ҳужалик шартномалари тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг талабларига риоя этишлари;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ҳужалик шартномаларининг ўз вақтида тузилишини таъминлашлари;

тузилган ҳужалик шартномалари бўйича ўз зиммаларига олинган мажбуриятларни ўз вақтида тегишли тартибда бажаришлари шарт.

Ҳужалик шартномаларининг тарафлари қонун ҳужжатларида ва шартномада назарда тутилган бошқа мажбуриятларга ҳам ағдари.

8-модда. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг шартнома муносабатларидаги ваколатлари

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари:

давлат эҳтиёжлари учун махсулотлар етказиб бериш ва контрактация, шунингдек ички ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш ишларини мувофиқлаштириб боради;

ҳужалик юритувчи субъектлар ўртасидаги шартнома муносабатларини ривожлантириш учун шарт-шароит яратиш чора-тадбирларини кўради.

9-модда. Давлат бошқарув органларининг шартнома муносабатларидаги ваколатлари

Давлат бошқарув органлари ўз ваколатлари доирасида:

ҳужалик шартномаларини тузишда ёрдам кўрсатади;

ҳужалик шартномалари ҳамда уларни бажаришнинг аҳоли тўғрисидаги статистика маълумотларини умумлаштиради;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда ҳужалик шартномаларининг бажарилиш жараёнини назорат қилиб туради;

ҳужалик юритувчи субъектлар юридик хизматларининг ишчи ташкил этишга, юридик маслаҳатчиларнинг малакасини оширишга қўмаклашади;

ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш жараёнида йўл қўйилган қонун ҳужжатларининг бузилиши фактлари аниқланган ҳолларда, қонунида белгиланган тартибда айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш масаласини қўяди.

II. Ҳужалик шартномаларини тузиш, ўзгартириш ва бекор қилиш тартиби

10-модда. Ҳужалик шартномаларига нисбатан қўйилган умуллий талаблар

Ҳужалик шартномалари шартнома мазмуни, етказиб бериладиган товарнинг (ишнинг, хизматнинг) миқдори, сифати, ассортименти ва баҳосини, унинг бажарилиш мuddатларини, ҳисоб-китоб қилиш тартибини, тарафларнинг мажбуриятларини, шартнома мажбуриятлари бажарилмаганда ёки лозим даражада бажарилмаганда тарафларнинг жавобгарлигини, низоларни ҳал этиш тартибини ҳамда тарафларнинг рекувизитларини, шунингдек шу турдаги шартномалар учун қонун ҳужжатларида белгиланган ёки тарафлардан бирининг аризасига қўра ўзаро қилишга эришиш лозим бўлган шартномалар учун белгиланган бошқа жиддий шартларни назарда тутиши лозим.

Ҳужалик шартномасида ҳисоб-китоб қилиш тартибини белгилашда товарлар (ишлар, хизматлар) ҳақини қонун ҳужжатларида белгиланганидан кам бўлмаган миқдорда олдидан тўлаб қўйиш албатта назарда тутилган бўлиши керак.

Ҳужалик шартномасининг шартларини талқин қилишда ундаги сўз ва жумлаларнинг айнан ўз мазмуни эътиборга олинади.

Ҳужалик шартномаларини тузишда тарафлар тегишли турдаги шартномалар учун ишлаб чиқилган ҳамда ҳуқуқий экспертизадан белгиланган тартибда ўтказилганидан сўнг эълон қилинган ўзларининг намунавий ёки типовой шартларига (шақллари) асос қилишлари мумкин.

11-модда. Ҳужалик шартномаларининг айрим турларига қўйилган талаблар

Махсулот етказиб бериш ва контрактация шартномасини тузишда тарафлар мажбуриятларини бажариш мuddатларини, жавобгарлигини, ҳисоб-китоб қилиш тартибини, низоларни ҳал этиш ва бошқа шартларни Ҳужалик шартномаси Фуқаролик кодекси 437-467-моддаларининг қондаларидан, бошқа қонун ҳужжатларидан келиб чиққан ҳолда белгилашлари лозим.

Контрактация шартномасини қилуш ҳужалик махсулотини еттиштирувчи жойлашган ерда тузилади. Контрактация шартномасида бошқа талаблар билан бир қаторда етказиб берилаётган қилуш ҳужалик махсулоти учун қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан кам бўлмаган миқдорда аванс тўловлар назарда тутилган бўлиши лозим.

Давлат эҳтиёжлари учун махсулот етказиб бериш (пудрат) шартномаси давлат бюромачисига ва махсулот етказиб беришнинг (пудратчининг) давлат эҳтиёжларини таъминлаш бўйича ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилайди ҳамда махсулот етказиб беришчи (пудратчи) билан давлат бюромачисининг ушбу шартномани бажариш пайтидаги муносабатларини тартибга солиди. Бунда махсулот етказиб беришчилар (пудратчилар) давлат эҳтиёжлари учун махсулот етказиб бериш (пудрат) шартномасини бажариш учун зарур бўлган моддий ресурсларни мустақил равишда топадилар. Ҳужалик шартномасида ушбу шартномани бажариш юзасидан ишларнинг боришини бюромачига назорат қилиб туриши ҳамда пудратчининг молиявий-ҳужалик фаолиятига аралашмаган ҳолда унга маслаҳатлар бериш ва ўзга ёрдам кўрсатиш назарда тутилиши мумкин.

12-модда. Ички ҳужалик шартномаларини тузиш

Ички ҳужалик шартномалари, қонда тарикасида, ҳужалик юритувчи субъект ва унинг ходими (бир гуруҳ ходимлари) ўртасида ёки ҳужалик юритувчи субъект ва унинг тармоқ бўлимлари ўртасида тузилади.

Қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда, ҳужалик юритувчи субъектлар ички ҳужалик шартномаларининг ўзлари бошқа ҳужалик юритувчи субъектлар билан тузган ҳужалик шартномаларидагидан кам бўлмаган ҳажмида тузилишини таъминлашлари шарт.

Агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқа тартиб назарда тутилган бўлмаса, ички ҳужалик шартномаларига нисбатан Ҳужалик шартномаси Фуқаролик кодекси 353-385-моддаларининг нормалари қўлланилади.

13-модда. Ҳужалик шартномасининг шакли

Ҳужалик шартномаси битимлар тузиш учун назарда тутилган ёзма шаклда тузилади. Агар шартнома тузиш тартифи ушбу Қонуннинг 14-моддасида назарда тутилган тартибда қабул қилинган бўлса, шартноманинг ёзма шаклига риоя этилган деб ҳисобланади.

Ҳужалик шартномасининг ҳар бири бети ҳужалик юритувчи субъект раҳбари томонидан ёки унинг ишонч қозғовига биноан бошқа ваколатли шахс томонидан имзоланади. Юридик шахс раҳбарининг имзоси муҳр билан тасдиқланмоғи лозим.

14-модда. Ҳужалик шартномасини тузиш тартиби

Агар тарафлар ўртасида тегишли ҳолларда талаб этилган шаклда шартноманинг барча муҳим шартлари бўйича қилишга эришилган бўлса, ҳужалик шартномаси тузилган деб ҳисобланади.

Ҳужалик шартномаси тарафлардан бири оферта (шартнома тузиш тартифи) ва иккинчи тараф акцепт (таклифни қабул қилганлик ҳақидаги жавоб) юбориши йўли билан тузилади.

15-модда. Ҳужалик шартномасининг амал қилиши

Ҳужалик шартномаси тузилган пайтдан бошлаб қўра қиради ва тарафлар учун мажбурий бўлиб қолади.

Тарафлар ўзлари тузган ҳужалик шартномасининг шартларини уларнинг шартнома тузилишидан олдин вужудга келган муносабатларига нисбатан қўлланилади деб белгилаб қўйишга ҳақлидирлар.

Ҳужалик шартномасининг амал қилиш мuddати тугаши тарафларни уни бузганлик учун жавобгарликдан озод этмайди.

16-модда. Ҳужалик шартномасини ўзгартириш ва бекор қилиш

Агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқа тартиб назарда тутилмаган бўлса, ҳужалик шартномаси тарафларнинг қилишувига мувофиқ ўзгартирилиши ва бекор қилиниши мумкин.

Ҳужалик шартномасини бажаришдан бир тарафлама бош тортишга ёки ҳужалик шартномасининг шартларини бир тарафлама ўзгартиришга йўл қўйилмайди, қонун ҳужжатларида ёки шартномада назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Тарафлардан бирининг талаби билан ҳужалик шартномаси ҳужалик судининг қарорига биноан фақат иккинчи тараф ҳужалик шартномасини жиддий равишда бузса, қонунда ёки шартномада назарда тутилган бошқа ҳолларда ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин.

Бир тараф шартномани ўзгартириш ёки бекор қилиш ҳақидаги тартифи иккинчи тарафдан рақамли рақам билан олганидан кейингина ёки тартибда қўрсатилган ёқуд қонунда ёқинки шартномада белгиланган мuddатда, бундай мuddат бўлмаганида эса — ўттиз кунлик мuddатда жавоб олмаганидан кейин, ҳужалик шартномасини ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисидаги талабни судга тақдим этиши мумкин.

III. Ҳужалик шартномаларининг бажарилишини таъминлаш

17-модда. Ҳужалик шартномасини бажариш тартиби

Ҳужалик шартномаси ўзининг шартларига ҳамда қонун ҳужжатларининг талабларига мувофиқ тегишли тарзда, бундай шартлар ва талаблар бўлмаган ҳолларда эса — иш муомаласи одатлари мувофиқ бажарилиши лозим.

18-модда. Ҳужалик шартномаларининг бажарилишини таъминлаш усуллари

Ҳужалик шартномасининг бажарилиши неустойка, гаров, қарздорнинг мол-мулкунини ушлаб қилиш, қафиллик, кафолат, закатал ҳамда қонун ҳужжатлари ёки шартномада назарда тутилган бошқа усуллар билан таъминланиши мумкин.

19-модда. Даво билдириш тартиби

Мулкий ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бузилган ҳужалик юритувчи субъект мажбурий ҳуқуқ ва манфаатларини бузган ҳужалик юритувчи субъектга нисбатан давво билдиришга ҳақлидир.

Давво ёзма шаклда билдирилади. Даввода қуйидагилар қўрсатилади: давво билдириётган ҳужалик субъектининг ҳамда давво билдириётган ҳужалик субъектининг номи;

давво билдирилган сана ва унинг рақами;

давво билдириш учун асос бўлган ҳолатлар;

даввода баён этилган ҳолатларни тасдиқловчи далиллар;

арз қилувчининг талаблари;

давво суммаси ва унинг ҳисоб-китоби, арз қилувчининг тўлов ва почта рекувизитлари;

даввога илова қилинаётган ҳужжатларнинг рўйхати.

Давво ҳужалик юритувчи субъектининг раҳбари ёки раҳбарининг ўринбосари томонидан имзоланади.

Давво бюромта ёки баҳоли хат тарзида, телеграф, телетайп орқали, шунингдек у жўнатилаганини қайд этадиган, қабул қилиб олувчини огоҳлантирадиган алоқонинг бошқа воситаларидан фойдаланилган ҳолда жўнатилади ёқуд тилхат олиб топширилади.

Юкларни ташини ва алоқа хизматларини қўрсатишга доир операциялардан келиб чиқадиган давволарни транспорт ва алоқа ҳужалик юритувчи субъектларига билдириш тартиби ва мuddатлари қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилади.

20-модда. Давволарни қўриб чиқиш тартиби ва мuddатлари

Ўзига давво билдирилган ҳужалик юритувчи субъект даввоини олган қундан бошлаб бир ой мuddат ичида жавоб қайтариши шарт.

Даввога жавоб ҳужалик юритувчи субъект раҳбари ёки раҳбарининг ўринбосари томонидан имзоланади ва муҳр билан тасдиқланади.

Даввога жавоб бюромта ёки баҳоли хат тарзида, телеграф, телетайп орқали, шунингдек у жўнатилаганини қайд этадиган, қабул қилиб олувчини

огоҳлантирадиган алоқонинг бошқа воситаларидан фойдаланилган ҳолда жўнатилади ёқуд тилхат олиб топширилади.

Давво бутунлай ёки қисман тан олинган тақдирда ҳужалик юритувчи субъект иштиёрий тартибда арз қилувчига ўзи тан олган суммани ўтказади.

Агар даввоини тан олиш тўғрисидаги жавобда тан олинган сумма ўтказилиши ҳақида маълумот бўлмаса, давво билдирган тараф жавоб олингандан сўнг йигирма кун мuddат ўтгач банк муассасасига қарздор тан олган суммани сўзсиз тартибда ўтказиш тўғрисидаги фармойишни тақдим этишга ҳақли.

Фармойишга қарздорнинг жавоби илова қилинади.

21-модда. Давво аризасини тақдим этиш

Тараф рад (қисман рад) жавобини олган тақдирда ёки даввога белгиланган мuddатда жавоб олмаган тақдирда, шунингдек ҳужалик шартномалари юзасидан давво билдирмай ҳам ҳужалик судига давво аризаси тақдим этиши мумкин.

Ҳужалик судига давво тақдим этиш тартиби Ҳужалик шартномаси Ҳужалик процессуал кодекси 112-121-моддаларининг қондаларига қўра белгиланади.

IV. Шартнома муносабатларини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш. Ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш устидан назорат қилиш

22-модда. Шартнома муносабатларини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш

Ҳужалик юритувчи субъектларининг шартнома муносабатларини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш уларнинг юридик хизматлари ёки ана шу мақсадда шартнома асосида жалб этилган адвокатлар томонидан амалга оширилади.

Ҳужалик юритувчи субъектларининг юридик хизмати:

ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажаришнинг белгиланган тартибига риоя этилишини, шунингдек давво билдириш ва уни қўриб чиқиш тартибига риоя этилишини назорат қилади;

ҳужалик шартномалари бажарилиши устидан ўзаро текширувлар ўтказилишини назорат қилади;

ҳужалик юритувчи субъект раҳбарига имзолаш учун тақдим этилаётган ҳуқуқий рўхдаги ҳужжатларнинг, шу жумладан ҳужалик шартномаларининг қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқлигини текширади;

ҳуқуқий рўхдаги тайёрланган ҳужжат лойиҳаси, шу жумладан ҳужалик шартномаси қонун ҳужжатлари талабларига мос эмаслиги аниқланган тақдирда ўз эътирозини ёзма равишда асослаган ҳолда уларни қўйишга равишда ишлаб чиқиш учун қайтарилади;

шартнома муносабатларини тақомиллаштириш юзасидан тақлифлар ишлаб чиқишда бевосита иштирок этади.

23-модда. Ҳужалик шартномаларини ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш

Ҳужалик шартномалари уларни имзолашга тайёрлаш жараёнида ҳужалик юритувчи субъектларининг юридик хизмати ёки жалб этилган адвокатлар томонидан қонун ҳужжатларига мувофиқлиги бўйича текшириб қўрилиши керак. Шартномаларини уларнинг имзоларисиз тузишга йўл қўйилмайди.

Қонун ҳужжатларида белгиланган энг кам иш ҳақининг икки минг беш ўз бараваридан ортиқ суммадаги ҳужалик шартномалари ҳужалик юритувчи субъектларининг юридик хизмати ёки жалб этилган адвокатлар томонидан ҳуқуқий экспертизадан албатта ўтказилгандан кейингина тузилади.

Юридик хулосада, қонда тарикасида, қуйидагилар қўрсатилади:

ҳужалик шартномасида қўрсатилган муносабатлар қайси қонун ҳужжатлари билан тартибга солиниши;

ҳужалик шартномасининг шартлари қонун ҳужжатлари талабларига мос келиши-кеелмаслиги;

тарафларнинг жавобгарлиги меъёри ва низоларни ҳал этиш тартиби қонун ҳужжатлари талабларига мос келиши-кеелмаслиги.

24-модда. Ҳужалик шартномаларини бажарилишини ўзаро текшириш

Ҳужалик шартномаларининг тарафлари ҳужалик шартномалари ўз вақтида ва лозим даражада бажарилишини ўзаро текшириб турадилар. Шартнома мажбуриятлари бузилган ҳолларда ҳужалик юритувчи субъект раҳбари ҳужалик шартномалари бажарилиши учун чора-тадбирлар қўриши, ҳужалик юритувчи субъектининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиши, шунингдек зарур ҳолларда айбдор шахсни жавобгарликка тортиш чораларини қўлаши шарт.

25-модда. Ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш устидан назорат қилиш

Ҳужалик юритувчи субъектлар ҳужалик шартномаларини Ҳужалик шартномаси Ҳужалик процессуал кодекси 112-121-моддаларининг қондаларига қўра белгиланади.

26-модда. Ҳужалик шартномаларини бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун тарафларнинг жавобгарлиги

Тарафлардан бири шартнома мажбуриятларини бажармаган ёки лозим даражада бажармаган тақдирда, бу тараф:

бошқа тарафга етказилган зарарни тўлайди;

Ҳужалик шартномаларининг Фуқаролик кодексида, ушбу Қонунда, бошқа қонун ҳужжатларида ва шартномада назарда тутилган тартибда бошқа тарзда жавобгар бўлади.

Ҳужалик шартномаларини бажармаганлик ва лозим даражада бажармаганлик учун ушбу Қонуннинг 27-34-моддаларида назарда тутилган жавобгарлик чоралари, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқа тартиб назарда тутилмаган бўлса, қўлланилади.

27-модда. Товарларни (ишлар ва хизматларни) етказиб бериш мuddатларини кечиктириб юборганлик, тўлиқ етказиб бермаганлик учун жавобгарлик

Товарларни тўлиқ етказиб бериш мuddатлари кечиктириб юборилган, тўлиқ етказиб берилмаган, ишлар бажарилмаган ёки хизматлар қўрсатилмаган ҳолларда, етказиб беришчи (пудратчи) сотиб олувчига (бюромачига) кечиктирилган ҳар бир кун учун 0,1 фоиз ми

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ ЕТТИ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Дунёнинг даврасия дастурхони кенг. Тўғрироқ жон бўлса, бу дастурхонга ҳар бир миллат ва давлат тоғлини кўяди, бошқача айтганда, кимнинг қозонида нима бўлса чўмичига чикади. Мустақиллик шарофати билан янги Ўзбекистон жаҳон ҳамжамияти оиласи даврасия биринчи кўнларидан «қуруқ кўш» билан эмас, ҳар бир соҳада ўзининг залворли улуши билан қадам қўяди.

Чунончи, мамлакатимиз Президент томонидан ишлаб чиқилган ташқи сиёсатимизда минтақавий ҳавфсизлик масаласи алоҳида ажратиб турлади. Давлатимиз раҳбари БМТ Бош Ассамблеясининг эллитинчи — юбилей сессияси минбаридан илк бор «...Дунё ҳавфсизлиги йўли минтақавий ҳавфсизликни таъминлаш орқали ўтиши, бошқача айтганда, минтақалар ҳавфсизлиги таъминланиши» ҳақидаги фикрларини сўзларди. Аввалдан бу гона қалар турғи ва ҳаққоний эканлигини минтақавий жанубида солидир бўлган воқеалар мисолида бутун дунё англаб етганлигини таъкидлаб ўтмоқчимиз.

Айни пайтда минтақавий ҳавфсизлик мувозанатини барқарорлаштириш ва уни сақлаб қолиш энг долзарб муаммо сифатида кун тартибига чиқди. Президент Исом Каримов «Ўзбекистон XXI аср бўёғасида: ҳавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт қароратлари» китобида: «Ўтган йилларнинг маънавий ҳазини қандай ҳам асосий саволга мурожаат қилишга ундамоқда. Ўзбекистоннинг келажиги ана шу саволларга қандай жавоб беришига боғлиқ. Булар қуйилганлар: ҳавфсизликни қандай сақлаб қолиш лозим? Барқарорликни қандай таъминлаш даркор? Тараққиёт йўлидаги соҳибдорликни қандай таъминлаш мумкин?» деган ниятда ўтган йилларнинг ҳақиқатини қўйди. Бу саволлар ўзини юрт тақдирига ҳақдор деб билгучи ҳеч бир фуқарони бефарқ қолдирмаслиги табиий.

Хўш, мамлакатимиз ва минтақавий ҳавфсизликни таъминлаш ва қандай ҳолда таҳдид соҳибдорлиги юқорида номи тила олинган асарда ҳавфсизликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди. Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

Ҳушдорликнинг таҳдид сифатида энг йирик муаммоларни тила олиб ўтди. Булар, биринчидан, жанубий қўшннинг Афғонистонда давом эттаётган уруш ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон фронт ёқаси мамлакатига айланиб қолди. Иккинчидан, мамлакатимиз қўрланниш пойаси, айниқса, ядровий қўрланга айланиб қолди.

ТЕНДЕР
ФОЛИБЛАРИ

Нукус шаҳрида йўловчиларга транспорт хизмати қўрсатишни яхшилаш мақсадида тендер ўтказилди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси йўловчи ташуви хусусий бош ширкати, шаҳардаги 19-автокорхона ва Нукус такси саройи жамоалари иштирок этди. Танлов натижасига қўра, пойтахт йўловчиларига энг қулай ва арзон транспорт хизматини тақлиф этган ширкат аъзолари икки йўналишга, 19- автобус корхонаси ҳиссдорлик жамияти эса бир йўналишга хизмат қўрсатиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

“Халқ сўзи”
ва “Народное слово”
ГАЗЕТАЛАРИГА

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ҳар кун
9.00 дан 18.00 гача
қуйидаги манзилда қабул қилинади:
Тошкент ш.,
Матбуотчилар кўчаси, 32,
“Шарқ” нашриёт-матбаа
концерни биноси,
иккинчи қavat,
256-хона.

Маълумот учун телефонлар: 136-09-25, 132-10-63.
“Хабар” реклама-ахборот бўлими.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРАЛИГИ
ТОШКЕНТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРЛИШ ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ
ЛИЦЕЙГА 1998-1999 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Лицей Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятидан 9-синфни битирган истеъодли ўқувчиларни 10-синфга қабул қилади.

Лицейда дарсларни институтнинг етакчи профессор-ўқитувчилари олиб борадилар. Унда асосий эътибор математика, физика, инглиз тили, информатика ва ҳисоблаш техникаси асосларини чуқур ўрганишга қаратилади.

Ўқушга кирувчиларнинг ҳужжатлари 1998 йил 8 июндан 30 июнгача қабул қилинади.

Қуйидаги ҳужжатлар боғичли папкада топширилади:

1. Лицей директори номига ариза;
2. 9-синфни битирганлиги тўғрисидаги гувоҳнома;
3. Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси;
4. Турар-жойдан маълумотнома;
5. Соғлиги тўғрисидаги маълумотнома (086 форма);
6. 6 та сурат (3x4 ўлчамда).

Лицейга физика ва математика фанларидан ўтказиладиган суҳбат ва тест натижаларига қараб қабул қилинади.

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти олимпиадалари қатнашчилари тест синавларисиз қабул қилинадилар. Лицейга кирувчиларнинг ҳужжат ва аризалари қуйидаги манзилда қабул қилинади:

Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 13. Телефон: 41-80-06.
7,8,16-трамвайларнинг, 4,18, 20-троллейбусларнинг
“Сайғат саройи” ва метронинг “Пахтакор” бекатлари.

Анжелея марҳамат!

718

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ
МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ МУХАНДИСАЛРИ ИНСТИТУТИ ТАРҚИБИДАГИ
УМУМТЕХНИК ЛИЦЕЙ-ИНТЕРНАТ 1998-99 ЎҚУВ ЙИЛИ
УЧУН ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Умумтехник лицей-интернатга республикамизнинг барча вилоятлари, Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент шаҳри мактабларининг 9-синфни “4” ва “5” баҳоаларга тугатган ўқувчилар физика ва математика фанларидан суҳбат асосида ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. Умумтехник лицей-интернатга қабул қилинганлар 4 маҳал бепул иссиқ овқат билан таъминланади.

Умумтехник лицей-интернатда физика, математика ва инглиз тили фанлари чуқурлаштирилган дастур асосида ўқитилади.

Лицей-интернатга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни боғичли папкада қабул комиссиясига топширадилар:

1. Умумтехник лицей-интернат директори номига ариза.
2. 9-синфни битирганлиги ҳақида гувоҳнома.
3. Соғлиги ҳақида 086/У шаклидаги маълумотнома.
4. Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки унинг нусхаси.
5. Турар жойдан ва ота-онасининг иш жойдан маълумотнома.
6. 3x4 см. ўлчамли 6та фотосурат.

Ҳужжатлар 1998 йил 10 августгача қабул қилинади. Суҳбат синавлари шу йил 5 июль ва 5 август кунлари ўтказилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Мовилов кўчаси, 6 - корпус. ТИХММИнинг студентлар шаҳарчаси.

Сайт-Петербург шаҳридаги «Озон» қўшма корхонасининг Ўзбекистон Республикаси, Самарқанд вилояти, Паст Даргом тумани, Жума шаҳридаги «Осё» филиалининг йўқолган думалоқ муҳри ва бурчакли штампни бекор қилинади.

Ўзбекистон Республикаси давлат акциздорлик «Ўзўй-жойжамғармабано» жамоаси ва раҳбарини бошқарув раёнининг биринчи муовини Муроб Бахромонов Шокоримовна воқолини муҳтараман	Ўзбекистон Республикаси давлат акциздорлик «Ўзўй-жойжамғармабано» жамоаси ва раҳбарини бошқарув раёнининг биринчи муовини Муроб Бахромонов Шокоримовна воқолини муҳтараман
Раёно ва МИРЗОКИРОВАНнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия ва ҳамдардлик билдириш.	Раёно ва МИРЗОКИРОВАНнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия ва ҳамдардлик билдириш.
Тошкент Педиатрия Медицина институтини маъмурияти ва меҳнат жамоаси юқумли касалликлар кафедраси доцентини Мирҳади Мирисмоиловни отаси Махмуд МИРИСМОИЛОВнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этгани.	«Ўзбекистон» нашриёти жамоаси нашриёт бош муҳаррири Б.Омоновга падари буруқдорку АХТАМ отанинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этгани.

Суҳбатдош:
Носир ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИНСОН МАНФААТИ -
ОЛИЙ МАҚСАД

(Давом. Боши 1-бетда). Амалдаги низомига қўра, вазири айтиш пайтда жамғарма бошқарувиининг раиси ҳисобланади. Бу, албатта, икки қарра масъулият дегани. Пенсия жамғармаси сугурта бадаллари ва турли ажратмалардан шаклланади. Унинг жорий йилда сармоа захираси 110 млрд. сўмга етиши кутилмоқда. Шундай экан, оширилган миқдордаги пенсия ва нафақаларни ўз вақтида тўлаш имкониятига эгамиз.

Бозор иқтисодиёти пенсия тизимини тубдан ислоҳ қилишни тақозо этмоқда. Айни ҳақиқат, бу бизнинг олимларга турган энг муҳим вазифалардан биридир. Ҳозирги пайтда фуқароларнинг пенсия эҳсини, имтиёзлик пенсияга ҳуқуқ бериш қасб ва лавозимларини, пенсия тайинлашда иш ҳақини ҳисоблашнинг аниқ ва замонавий механизми устида уйланишимиз. Ижтимоий таъминотнинг муқобил шаклини яратиш учун қўшма давлатларнинг амалий тажрибасини ўрганишимиз. Пенсия тизимини ислоҳ қилишга қаратилган комиссияни шайлаш чикили. Яна бир гап. Ишларнинг моддий таъминоти яхшилашда сугурта қароратлари катта аҳамиятга эга. Зотан, ижтимоий муҳофаза шахсини, унинг ҳаётини, мол-мулкни сугурталашдан бошланади. Таассуфки, кўпчилигимиз бу ҳақда етарли таъсирга эга эмасми. Ўзбекистон жаҳонга ўз тугатган экан, ижтимоий таъминот меъзолари ҳам дунёвий андозлар даражасида бўлиши лозим. Вазириятимизда «Давлат ижтимоий сугуртаси», «Надвалат ижтимоий сугуртаси» ҳамда «Надвалат пенсия жамғармаси» каби қонун йўлларини тайёрлаб, қўриб чиқиш учун ҳукумат-

га тақдим этилди. — Бу яхши, албатта. Келинг, ана юқоридаги ҳужжатга қайтайлик. Пенсия таъминотида ижтимоий адолатни таъминлаш муҳим масалалардан биридир. Назаримда, Фармоннинг 3-банди худди ана шу мақсадни қўла тутади. — Тўғри айтилган. Аввало, ҳаётнинг таъсирини ойдинлаштириш учун Фармонда да зикр этилган баъзи туров миқдорлари ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. 1998 йил 1 июлдан бошлаб энг кам иш ҳақи, ёшга доир пенсиянинг энг кам миқдори ва ижтимоий нафақаларнинг қуйидаги меъёри кўрсаткичлари белгиланди: — энг кам иш ҳақи — ойига 1100 сўм; — ёшга доир меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори — ойига 2100 сўм; — болалиқдан ногиронлар учун нафақа миқдори — ойига 2100 сўм; — зарур иш етажига эга бўлмаган кекса ва меҳнатга қобилиятсиз фуқаролар учун нафақа миқдори — ойига 1275 сўм.

Айтайлик, фарзандини икки ёшга етгунча парвариш қилгани учун оналарга 1125 сўм нафақа берилаётган бўлса, энди бу нафақа 1650 сўмга етди. Чаклоқ тутилгани учун бир йўла тўланадиган сунончи пули ҳозирги кунда 1500 сўм. 1 июлдан бошлаб 2200 сўмни таъшиқ этиди. Шунингдек, бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, олий ўқув юртлари талабалари, урта махсус ва ҳуқар-техника ўқув юртлари ўқувчиларининг стипендиялари ўрта ҳисобда 1,5

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пенсиялар миқдори ўртача 1,6 бараварга оширилган бўлиди. Фармоннинг 7-бандида асосан, ҳўжалик ҳисобидида корхона ва ташкилотлар меҳнатига ҳақ тўлашнинг белгиланган базавий фонди миқдоридан келиб чиққан ҳолда, иш ҳақи миқдорини юқори ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш ҳақида меҳнат ҳаракатларини

баравар, барча турдаги пен

Араб халифаси Маъмун кунларнинг бирида «Байтук хикма» китобиди Аҳмад ибн Муҳаммад ал-Фаронийни ўз ҳузурига чақириб:

— Фалакиёт фанини камолоти ҳусулида уйлаб, бу соҳада Батлимул фикрларини аниқлаш ва ул зот олиб борган ишларини давом эттириш учун расадхона қуриш кераклиги борасидаги ҳолига қўйилди ва бул муҳим ишни сизга топширувмиз! — деди-ла, уни далай ҳавас қилишга далай эди.

Ордадан бир неча вақт ўтган, олимнинг ҳузурига вазири аъзам ал-Фазлнинг ўзи кириб келди-ла, расадхона лойиҳаси асосан маъқуллигини айтиб, унинг икки ёш олим билан Искандария шаҳрига бориб, қадимги юнон расадхонаси қолдиқларини ўрганиб келишини тавсия этди.

Аҳмад Фароний у расадхонани Батлимул асарларидан яхши билар ва унинг заиф томонларини ҳам ҳисобга олиб, ўзига ҳос лойиҳа туган эди. Аҳмад Фароний Мусо ибн Шокирнинг икки ўли билан Искандария шаҳрига бориб, қадимги юнон расадхонаси қолдиқларини ўрганиб келишини тавсия этди.

Аҳмад Фароний у расадхонани Батлимул асарларидан яхши билар ва унинг заиф томонларини ҳам ҳисобга олиб, ўзига ҳос лойиҳа туган эди. Аҳмад Фароний Мусо ибн Шокирнинг икки ўли билан Искандария шаҳрига бориб, қадимги юнон расадхонаси қолдиқларини ўрганиб келишини тавсия этди.

Аҳмад Фароний у расадхонани Батлимул асарларидан яхши билар ва унинг заиф томонларини ҳам ҳисобга олиб, ўзига ҳос лойиҳа туган эди. Аҳмад Фароний Мусо ибн Шокирнинг икки ўли билан Искандария шаҳрига бориб, қадимги юнон расадхонаси қолдиқларини ўрганиб келишини тавсия этди.

Аҳмад Фароний у расадхонани Батлимул асарларидан яхши билар ва унинг заиф томонларини ҳам ҳисобга олиб, ўзига ҳос лойиҳа туган эди. Аҳмад Фароний Мусо ибн Шокирнинг икки ўли билан Искандария шаҳрига бориб, қадимги юнон расадхонаси қолдиқларини ўрганиб келишини тавсия этди.

Шайхулислом жим бўлди, аммо бу сокинлик бўрон орқасидан келадиган момақалдирокни эслатиб турарди.

«Байтук хикма»нинг танобий уйда, яъни бир таноб ер кенглигида катта йиғилар залида олаётган олимлар бир томонда, уламоалар иккинчи тарафда ақалозларга қордона қуриб ўтиришди. Халифа Маъмун турда фил суягидан асалат

ган курсида доно одамларга ҳос, подшоларга мос савлат тўкиб ўтираркан, деди:

— Аҳмад ибн Муҳаммад ал-Фаронийнинг Шомосия расадхонаси лойиҳасини муҳокама қилмоққа бошлайдурмиз. Бул ҳусула маъқуллигини маъқуллигини тинглайдурмиз.

Лойиҳанинг тизилари, биланларнинг ерости ва ер устидаги қурилиш шакллари тўрт бурчак қалин қозғала ифода қилиниб, «Танобий уй» деворига осиб қўйилган эди. Уни ҳамма эътиборига ҳавола қилган Аҳмад Фароний «Расадхона» уч қаватли, доира шаклида бўлур. Ер ости қаватида узокки кўрайдиган мураккаб ўлчов асбоблари ўрнашадур, иккинчи, учинчи қаватда кузатув илми қилинур, учинчи қаватда қуёш соат ва бошқа олаётлар ўрнашадур, дед тартиб берди. Уламоалар орасида галаговур бошладур. Улар «шунча ҳақматнинг не зарурати бор?.. Бунинг маблагига масжидлар қадасадур қурилас бўлмасмиз!» дед қулаш бошладилар.

— Алар ҳам керак, илм ҳам зарур, — деди ал-Фазл уларга жавобан. — Бул илм иншоотининг уламоаларга ҳам нафи тегур.

Аҳмад Фароний лойиҳани тасвирлашда давом этди.

— Баланлиги уч терак бўйи, кенглиги, катта-кичик етти қондан иборат бўлиб, анда омон ва юлдузлар хари-таси, юмалок ер тасвири қўра-тилу, қутубхона ҳам мавжуд бўлур...

— Ер остига шунча маша-ша нимага керак? — Илмига керак! Бул жойда фалакиётнинг асосий доимий-ликлари, сайёраларнинг хара-катлари, жами олам сирлари ку-

затилур. Аларнинг оқибати халқ ҳаётига бениҳоя фойда келтирғай.

Олимлар унинг фикрини бир оғиздан маъқуллаб, уламо-ларнинг овозини босиб кетди-лар. Уламоалар айниқса, расад-хонани Шомосияда қурили-шига қарши чиқдилар. Сабоби — табиятан гўзал бу жойни ав-лилар збиратоҳи қилмоқ аф-зал, дедилар. Уларнинг бу қар-шилиги ҳам иш бермади. Чун-ки халифа Маъмун «Расадхо-

нанинг жойи — албатта Шомосиядадур», дед ҳулоса чиқар-ди.

Қурилиш бошланиб кетди. Қурувчиларни Аҳмад Фаронийнинг ўзи тандили. Муҳан-дис, меъмор, ғишт терувчилар орасида «ал-Фароний» тахал-луси одамлар номи тез-тез уч-раб турди. Унинг ихтиёрида бир эмас, ўн бир «ал-Фаро-ний» ишлай бошладилар. Чунки халифалик маъмурали уларни истело қилган ерлардан қўлаб мутахассисларни қўл қилиб, асир қилиб олиб келган, ша-ҳарлар қурилишида ишлатган, шу жумладан Бағдоддан ҳам ўшалар қўл билан қўрган эди-лар.

Вазири Аъзам ал-Фазл энг охири марта келганида Аҳмад Фаронийни пангага тортиб, ҳушёрликини бўшағтирмай, қурилишни тезлатиш ҳақида лўф қилиб кетди. Бундан унинг юрагига гулгула тушди. «Шамол бўлмас дархонинг шоки қимирламайдур. Бу гап-нинг тағида бирор сир-асор бор» дед ўйлади. Кейинроқ қарама-қарши кучлар фитна ҳозирлай бошлаганидан хабар тоғди.

Шайхулислом, Қозилу кузот айрим муфти ва уламоалар тўпланиб, «шариатни оёқ ости қилаётганларни» тинчлитгани учун фатво берганимущлар.

Шайхулислом ушунда бун-дай деди:

— Марв вилотидаги Сарахс қиладиз. Ул Халифа келгинди бебеш вазирининг бошини ке-сиб, акобирларни тинчитгон эрди...

— Тушундим. Аммо таъби-ри қанчоқ?.. — Бу ишга ҳаммомчи қўл келадур!..

Расадхона қурилиши битай деб қолган, унинг учинчи қа-ватида Аҳмад Фароний кашф эт-ган ва Фароний соатсоз яса-ган Қуёш соат ўрнатилди, сўнги безак ишлари бораёт-ган эди. Битийи ҳамма Вази-ри аъзам келиб қўрмоқчи ва ундан кейин Халифа Маъмун ҳазрати олийларига тақдим эт-моқчи эдилар. Аммо ҳур-даслик ойлари қин қолган чо-гда муҳиш воқеа юз берди.

— Вазири аъзам ал-Фазл жа-ноби олийлари қат қилинди!.. Қотил ул зотни ҳаммомда бўғиб ташлабдур!..

Икки қўлида бошини ча-галлаганича қотиб қолган Аҳмад Фаронийнинг қўзи ол-дида бутун коинот гўё «чарх-палакдай айлана бошладилар. Қотиларга нисбатан нафрат ала-нгасида ёнди, аммо илоҳи қан-ча.

Дарҳол боришга улови йўқ эди, жанозасига улғуриш учун пиёда юргуди. Қўмоқ шаҳар қиялидаги қабристон ичидан ўтар эди, қабристонда баногоҳ уни гўрқов тўхтади.

— Мавлоно! Қайдин келур-сиз?

Аҳмад Фароний беҳослан янграган овоздан қўчиб тушди ва ичига туғлаб олгач, янги қабр типроғига қараб уйга бот-ди.

— Вазири аъзам ал-Фазл жа-нобларига гўр қаурумиз. Туп-роғи юмшоқ, тоза ва майин... Раҳматли инсон еркан ул зот. Ал-Хоразмий шул жойни тан-лаб кетдилар.

Жойи жаннатда бўлсун ул раҳматлининг, — дед Аҳмад Фароний дуо айлаб, хомуш

дун эътиборан Аҳмад Фаро-ний билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизмат қилдириш учун унинг сувири ўнлайган «миқдорни-ли», «нилометр» асбобини яратди. Бу ҳақда унинг «Микё-си халиди» асарида кенг баён этилган.

Кейинчалик Аҳмад Фаро-ний Дамашқ яқинида иккин-чи расадхона қурди ва ҳар ик-кала илмий ойнасида Батлиму-сининг илмий меросини ўрган-ди, ўлчади, қамчиликларини танқид этибгана қолмай, уни ривожлантирди, 1022 юлдуз-нинг қадди-қомагини аниқ ўлчади ва юлдузлар йўналиши жадалини тузди.

Тақдирининг тақозосига қаранки, ордан беш аср ўт-гач, XIV аср охирида, яъни 1392 йили Моворонахр билан Ироқнинг роли алмашди. Те-мур ибн Тарағай Баҳоуддининг

қўли билан Халид ибн Абду-малик бу даргоҳда фалакиёт сирларини ола бошладилар ва тез орада оламга машҳур ил-мий ишлар майдонга чиқди.

Улар нимадлардан иборат эди? Уларнинг энг муҳимлари бир неча: масалан, 812 йилда ўз берган қуёш тутилишини олдиндан баёроат этгани асо-сида Қуёш тутилишига оид ил-мий кузатишлар олиб бориб, бу ҳақда тузилган аниқ илмий

жадал ҳамон амалда. Ерининг думалоқлигини аниқлаш ва оламшумул фикрини шундай далиллар билан аниқ ва содда қилиб исботладики, бу далил-лар ҳали ҳам ўз илмий аҳамия-тини сақлаб турибди.

Қандай исбот-далиллар эди? Масалан, бир хил осмон ёрит-қиларининг ҳар хил вақтда қанча қурилиши, қандай ту-тилиши ва бу тутилишнинг ҳар хил жойдан қай ҳолда қурилиши аниқ тасвирлаб бе-рилган. Маъмулдан кейин эса у илмий ишлари доирасини кенгайтириб, қўламин оши-риб, муҳимлиги санъатини эгаллади. Мутаваққил замон-да далил йил дарсини халқда хизм